

Albanci nerado oprastaju srpskim povratnicima

Author: [Albana Kasapi](#)

Planovi za povratak srpskih izbeglica na Kosovo uznemirili su njihove bivse albanske komsije.

Tog divnog nedeljnog jutra, sest pripadnika mirovnih snaga iz Spanije koji se suncaju predstavljaju jedinu sliku zivota medju rusevinama srpskog sela Osojane u zapadnom delu Kosova. Oni cuvaju ostatke pravoslavne crkve koja je unistena, osim bakarnog krsta koji se jos uvek dice ka nebu. Osojane je savrnjeno sa zemljom.

"Nasli smo selo u ovakvom stanju kad smo stigli pre cetiri meseca. Albanci koji su ga unistili jos uvek dolaze i uzimaju cigle sa porusenih kuca", kaze narednik Ovejero. "Albanci i Srbi se mrze, ali smo culi da ce se Srbi vratiti."

Spanski vojnici deo su mirovne misije, ali otkako su ovde stigli ne rade na ocuvanju mira. Srpski seljaci otisli su nakon dolaska NATO trupa na Kosovo, a ubrzo su usledili osvetnicki napadi. Kuce su spaljene i opljackane. Crkva je dinamitom dignuta u vazduh. Od dolaska Spanaca, selo je napusteno.

"Za razliku od Bosne gde sam bio stacioniran nekoliko puta, ovde nema sukoba niti toliko problema. Mirno je", kaze narednik Ovejero, jedva skrivajuci razocaranje sto vec cetiri meseca stiti porusenu crkvu u praznom selu. Ova misija njemu je dosadna. Njegova jedinica od sedmoro ljudi uskoro ce se vratiti u Spaniju da bi je odmenila nova ceta mirovnjaka. Njihova misija bice, verovatno uzbudljivija, imajući u vidu da ce morati da stite Srbe povratnike od albanskog okruzenja.

Osojane predstavlja eksperimentalni projekat za povratak jednog dela izbeglica koje su proslle godine pobegle sa Kosova. Ovaj projekat ima podrsku Amerike cija je donacija od pet miliona dolara namenjena za obnovu Osojana. Spanska jedinica KFOR-a bice zaduzena za zastitu sela.

Vesti o skorom povratku Srba u ovaj siromasni deo Kosova iznenadile su Albance u susednom selu Krlice. Sve dok Srbi nisu otisli pre godinu dana ovo selo bilo je jedno od retkih etnicki izmesanih sredina na Kosovu. Secanja na krvave dogadjaje i strah da bi se oni mogli ponoviti lebde i danas u vazduhu.

Americka pomoc bice, takodje, upotrebljena za izradnju puta koji ce Srbima obezbediti bezbedan prilaz selu. Jedna asfaltna cesta vec povezuje Osojane i Krlice. "Jedna jedina dobra stvar koju smo ikad dobili od Srba bila je ova cesta koju je Sloba za njih izgradio. Medjutim, ona je proslle godine postala deo nase more", kaze Metaj, seljak iz Krlica.

"Oni su dolazili tim putem, a sa njima i uniformisani stanovnici Osojana. Pre nego sto sam proslle godine pobegao iz kuće, video sam kako idu za Izbicu. Ima ljudi koji su ih videli da tamo ucestvuju u masakru. Da li mislite da ce im oni to oprostiti, ako se ti kriminalci vrate? Da li to stranci razumeju?"- pita on.

Pre nekoliko nedelja, misija Ujedinjenih nacija na Kosovu, UNMIK, odobrila je ideju organizovanog povratka Srba na Kosovo, ocigledno kao odgovor na konstantni pritisak koji su na njih vrsili umereni i ekstremni lideri kosovskih Srba. Zajednicki komitet za bezbedan povratak Srba uspostavljen je pocetkom maja. U njegovom radu ucestvovace umereni srpski lider vladika Artemije, sef UNMIK, Bernard Kouchner i komandant KFOR-a general Juana Ortuno i drugi visoki zvanicnici. Svi oni su svesni opasnosti koje moze da donese lose organizovan povratak

"Svi smo zato da se Srbi vrate", rekao je Kouchner kada je objavio stvaranje ovog komiteta. "Potrebni su

nam, zelimo da dodju, medjutim, molim vas ne kao izvor novih problema."

Strucnjaci za povratak izbeglica takodje su sumnjicavi u vezi Osojana. "Ne zelimo da se ljudi vracaju u oruzane enklave", upozorava specijalni izaslanik UNHCR, Dennis McNamara. On javno kritikuje neke slicne projekte u problematicnom gradu Mitrovici, koji je postao pozornica sporadicnih nemira. McNamara misli da je vreme sazrelo za povratak Roma, ali ne i Srba. "Ukoliko zelis da promovises povratak izbeglica, onda moras prvo da razgovaras sa domacinima i njihovim rukovodstvom", kaze on.

Domacini u Krlicama izgleda da nisu raspoloženi da prihvate povratak nekadasnjih suseda. "U ovoj dolini nece biti mira ukoliko se Srbi vrate. Jer, jedini dobri Srbi u ovom kraju su mrtvi Srbi. Da li ce se Srbi, zaista, usuditi da se vrate? Klinton bi trebalo da ih povede u Ameriku umesto sto ih dovodi ovde", rekao je Erim Metaj, zavijajuci jeftinu cigaru ispred svoje porusene kuce.

UNMIK ce uskoro zapoceti sa pripremama za probni povratak oko 30.000 Roma, Ashkalija i Egipcana, uz pristanak albanskog politickog rukovodstva.

Medjutim, ostaje da se vidi sta ceka Srbe povratnike u Osojanu. "Ne zelim da vojnici KFOR-a kucaju na moja vrata ukoliko neki Srbin iz Osojana bude ubijen", kaze Qerim vrteci glavom. "Izbica je blizu i rane su jos otvorene. Ja ih mogu ignorisati, ali upitajte one ljude tamo da li ce moci to isto da urade."

Albana Kasapi je albanski novinar koji radi na Kosovu.

Location: Kosovo
Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/albanci-nerado-oprastaju-srpskim-povratnicima>